

Het Kabinet van de Gouverneur van Aruba
T.a.v. de Gouverneur van Aruba
Zijne Excellentie de heer Alfonso Boekhoudt
Plaza Henny Eman 3
Oranjestad

Oranjestad, 31 oktober 2023

Betreft: Verontrustend buitengrondwettelijk optreden bij de procedures van de Staten van Aruba en structurele schendingen van het Reglement van Orde voor de Staten van Aruba door voorzitter E.G.A. Vrolijk

Uwe Excellentie,

Onze fractie benadert u vandaag met grote bezorgdheid over de gebeurtenissen die plaatsvonden tijdens OB nr. 2 Toelichting door de Minister van Algemene Zaken, Innovatie, Overheidsorganisatie, Infrastructuur en Ruimtelijke Ordening, mw. mr. E.C. Wever-Croes over de leenovereenkomst herfinanciering Covid-leningen van 19 oktober 2023.

Zoals u weet geeft het Reglement van Orde voor de Staten van Aruba in artikel 6 duidelijk de taken van de voorzitter aan, waaronder "het nauwgezet naleven en handhaven van het Reglement van Orde".

Artikel 7 van het Reglement van Orde voor de Staten van Aruba bepaalt duidelijk 'Indien de voorzitter het woord wil voeren anders dan ter uitvoering van zijn taak als in het vorige artikel beschreven, verlaat hij de voorzittersstoel. Hij neemt die niet weer in zolang het onderwerp aan de orde is.'

De bijeenkomst is de meest voorkomende procedure van het parlement geworden, ook al is deze niet gereguleerd. De status van dergelijke bijeenkomsten blijft onduidelijk en de voorzitter maakt misbruik van het gebrek aan regelgeving ten nadele van de constitutionele werking van het parlement.

De spreektijden van de leden worden willekeurig vastgesteld door de voorzitter en bij ten minste twee gelegenheden verhinderde hij dat de leden enige spreektijd kregen tijdens vergaderingen met vakbonden en vertegenwoordigers van de commerciële sector.

Een ander voorbeeld van politieke uitbuiting van de ongereguleerde bijeenkomst is het negeren van het persoonlijk feit. In de bijeenkomst van 19 oktober 2023 kon de minister-president parlementsliden met naam en toenaam belasteren waartegen zij geen beroep konden doen omdat de voorzitter besluit geen persoonlijke feiten toe te kennen tijdens een bijeenkomst.

Er is geen duidelijkheid of de vergadering één of twee rondes zal zijn, omdat dit ook willekeurig wordt bepaald door de voorzitter die zich vaak laat leiden door partijpolitiek en ego in plaats van dienstbaarheid bij het handhaven van het Reglement van Orde en het waarborgen van de integriteit van het parlement en uiteindelijk ons democratisch systeem.

De openbare bijeenkomst van 19 oktober 2023 over de leenovereenkomst herfinanciering Covid-leningen garandeert de mogelijkheid van moties door de parlementsliden, maar ook dit berust op willekeur van de voorzitter. Bij andere belangrijke onderwerpen is het vaak voorgekomen dat leden of fracties om een openbare vergadering vroegen en de voorzitter besloot deze verzoeken te honoreren in de vorm van een openbare bijeenkomst. Waar in de grondwet of het reglement van orde hij deze bevoegdheid vandaan haalt is onze fractie niet bekend en is naar onze mening een grove vorm van machtsmisbruik, volledig ongecontroleerd en gesteund door een meerderheid in het parlement die minder stemmen heeft dan de oppositie.

De hierboven beschreven situaties zijn al gaande en zijn zelfs structureel geworden sinds het bestaan van onze fractie in het parlement. Echter, tijdens de openbare bijeenkomst op 19 oktober 2023 bereikten we een nieuw dieptepunt toen de voorzitter aan het einde van de vergadering niet alleen vragen stelde maar ook een politiek betoog hield in strijd met artikel 6 en 7 van het Reglement van Orde, wat voor onze fractie aanleiding was om ons middels dit schrijven tot u te richten met onze ernstige zorgen over de buitengrondwettelijke gang van zaken in het parlement.

Dat de voorzitter zich houdt aan het reglement van orde tijdens openbare bijeenkomsten kan en mag niet discretionair worden. Het resultaat van een dergelijke actie zou leiden tot de volledige degradatie van het parlement en zou onze democratische orde verder in diskrediet brengen. Helaas kunnen we er niet op rekenen dat de meerderheid van het parlement de naleving van het Reglement van Orde en de grondwet garandeert, dus benaderen we u met onze zorgen gezien uw 'recht om geraadpleegd te worden, het recht om aan te moedigen en het recht om te waarschuwen'.

Er is in 2011 een advies opgesteld over de "Bijeenkomst" van de Staten door de heer Dick van der Windt, een voormalig griffier van de Tweede Kamer die een half jaar bij het parlement van Aruba heeft gewerkt. Ondanks zijn aanbeveling om de bijeenkomst al in 2011 te reguleren is dit helaas niet gelukt. Aangezien modernisering van het reglement van orde de instemming van alle eenentwintig parlementsliden vereist, zal het waarschijnlijk ook in het elfde parlement van Aruba niet lukken.

Het is belangrijk om op te merken dat de overtredingen van de voorzitter van het reglement van orde tijdens een bijeenkomst, waar hij overgaat tot het stellen van vragen en het houden van een politieke verhandeling, een nieuwe verslechtering is waarvan onze fractie op 19 oktober 2023 voor het eerst getuige was. Onze fractie heeft besloten om actie te ondernemen en dit als eerste onder uw aandacht te brengen.

Met het beste belang van het volk van Aruba voor ogen, is het onmogelijk om de structurele schendingen van de parlementaire procedure, de aantasting van het decorum en het groeiende gevaar voor onze democratische orde te accepteren.

Hoogachtend,

A handwritten signature in blue ink that reads "MANSUR". The signature is stylized with a large, sweeping underline that extends to the right.

Miguel J. Mansur
Fractie leider ACCION21
Staten van Aruba
L.G. Smith Blvd. 72

cc: Parlamento di Aruba

Enkele beschouwingen over de "Bijeenkomst" van de Staten

1. Op 8 november 2011 kwamen de Staten van Aruba bijeen in een openbare bijeenkomst. De agenda meldde dat de bijeenkomst op verzoek van de AVP-fractie is en kende als enig agendapunt de aankoop van het gebouw van het voormalig restaurant "La Dolce Vita" door Utilities NV. Voor die bijeenkomst waren de hoofdrolspelers uitgenodigd aanwezig te zijn om de nodige informatie aan de Statenleden te verschaffen. Uitgenodigd waren:

- De minister van Integratie, Infrastructuur en Milieu
- De minister van Financien, Communicatie, Utiliteiten en Energie
- De directie van Utilities NV (een 100% overheids NV)
- De notaris, bij wie de akten zijn verleden
- De eigenaar van het pand, dan wel de persoon die belast was met de verkoop van het pand
- De Inspecteur van Belastingen
- Vertegenwoordiger van de Directie Wetgeving en Juridische Zaken.

2. Tijdens de bijeenkomst zijn enkele vragen gerezen van procedurele aard, zoals de status van de bijeenkomst, de spreektijden, het persoonlijk feit, overleg in een of twee termijnen en zo meer. Ook zonder deze opmerkingen zag ik aanleiding een beschouwende notitie op te stellen over de vorm van bijeenkomen in een bijeenkomst.

3. De Staten van Aruba komen voornamelijk bijeen in een openbare vergadering. De commissies komen evenzo bijeen in vergaderingen, al dan niet in het openbaar. Het Reglement van Orde noemt op twee plaatsen de bijeenkomst. In artikel 2, tweede lid, wordt voorgeschreven dat de commissie voor het onderzoek van de geloofsbrieven wordt benoemd in een openbare bijeenkomst van de Staten, waarin ten minste 11 gekozen leden tegenwoordig zijn. In artikel 26 wordt bepaald dat, indien het vereiste aantal leden niet aanwezig is, de voorzitter niet de vergadering kan openen, doch een (openbare) bijeenkomst. In beide situaties is er sprake van het ontbreken van voorwaarden om te kunnen vergaderen: in artikel 2 zijn er wel gekozen leden, maar nog niet beëdigde leden, en in artikel 26 is het vereiste aantal (de helft plus een) leden niet aanwezig. In beide situaties is sprake van een kortdurende, procedurele openbare bijeenkomst. In het Reglement van Orde is geen andere bepaling te vinden over een openbare of besloten bijeenkomst van de Staten, waarin inhoudelijk een onderwerp ter bespreking staat.

4. De Staatsregeling (artikel III, 15) bepaalt dat de Staten in het openbaar vergaderen. De voorzitter kan bepalen dat voortzetting in een besloten vergadering plaats vindt, dan wel indien 4 leden dit vorderen. Ook het Reglement van Orde gaat uit van openbare vergaderingen van de Staten en van de Centrale Commissie. De Commissie voor de Landsuitgaven en de vaste Commissies vergaderen in de regel in beslotenheid, tenzij zij anders beslissen. Omdat een bepaling

over een bijeenkomst van de Staten ontbreekt, anders dan de twee genoemde bijeenkomsten onder punt. 3, kan niet op voorhand worden gesteld of een bijeenkomst van de Staten besloten, dan wel openbaar dient te zijn. De bijeenkomst genoemd in artikel 26 (ontbreken van een quorum) is vanuit haar aard openbaar, omdat het oplezen van de namen van de afwezige leden bedoeld is als een openbare strafmaatregel. De bijeenkomst van 8 november jl. was besloten, noch openbaar. Er was geen sprake van een uitzending met beelden via de website, maar wel van een rechtstreekse uitzending via een radiokanaal. Er was fotograferende pers en er zaten mensen op de publieke tribune.

5. De bijeenkomst van 8 november jl. was bedoeld om inlichtingen te verkrijgen van alle betrokken partijen, zulks naar aanleiding van berichten in de media over deze aankoop. Een daartoe geëigende procedure is die van de hoorzitting, geregeld in artikel 18 van het Reglement van Orde. Dit artikel ziet echter op commissies, met inbegrip derhalve van de Centrale Commissie. Deze Centrale Commissie is qua samenstelling identiek aan de Staten zelf. Ook voor een hoorzitting gelden geen specifieke bepalingen. Artikel 19 van het Reglement van Orde kan worden gezien als een kapstokbepaling, inhoudende dat commissies dit allemaal zelf kunnen bepalen.

6. Indien de vorm van een hoorzitting wordt gekozen (het verkrijgen van inlichtingen, al dan niet ter voorbereiding op een debat), zijn er twee mogelijkheden: alle te horen personen/instanties gezamenlijk (zoals gebeurde op 8 november jl.) of een ieder afzonderlijk. Indien een ieder afzonderlijk wordt gehoord in een openbare hoorzitting, kunnen de later te horen personen kennisnemen van het gewisselde. In een besloten hoorzitting zal daarvan geen sprake zijn.

7. Het recht op het verkrijgen van inlichtingen van ministers door de Staten (leden) is vastgelegd in de Staatsregeling (artikel III, 17). Naast de plicht om te antwoorden op vragen (zelfde artikel, tweede volzin) heeft de minister ook verschoningsgronden (het belang van het Land of het Koninkrijk). Het verkeer tussen parlement en regering kent de beste waarborgen, over en weer, in een formele vergadering van de Staten of van een commissie uit de Staten.

8. In de besproken bijeenkomst bleek het verschoningsrecht voor beroepsbeoefenaren niet aan de orde te zijn. De aanwezige notaris had volmacht van de contractspartijen volledige opening van zaken te geven. Het blijft voortdurend een aandachtspunt bij uit te nodigen beroepsgroepen (advocaten, medici en zo meer) of een uitnodiging zinvol is en of de vergadering besloten of openbaar moet zijn.

9. De gehouden bijeenkomst van de Staten op 8 november jl. (en ook van heden) was naar vorm niet verboden, maar ook niet behoorlijk geregeld in het Reglement van Orde. Wat niet verboden is, is derhalve toegestaan (in procedureel opzicht). Indien vaker gebruik wordt gemaakt van de bijeenkomst als vorm van samenkomen, lijkt het raadzaam vooraf goede afspraken te maken over de wijze van handelen. Een andere mogelijkheid is al de wijze van handelen vast te leggen in het Reglement van Orde.